

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Uppföljning 2022

Sammanfattningsrapport. En längre rapport finns att ladda ner via vgregion.se/vg2030uppfoljning

STRATEGINS MÅL 2030

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Robust och sammanhållet • Jämnt och öppet • Fossiloberoende och cirkulärt

s 18 & 19

s 20 & 21

s 22 & 23

LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGAR

Stärka innovationskraften

— för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

s 12 & 25-26

Bygga kompetens

— för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

s 13 & 27-28

Öka inkluderingen

— för tillit och sammanhållning

s 14 & 29-30

Knyta samman Västra Götaland

— för hållbar och förbättrad tillgänglighet

s 15 & 31-32

TVÄRSEKTORIELLA KRAFTSAMLINGAR

Fullföljda studier

s 7

Digitalisering

s 8

Elektrifiering

s 9

Cirkulära affärsmodeller

s 10

Inledning

Uppföljningsrapporten för år 2022 är en del av den planerade uppföljningen som har till syfte att ge en samlad bild av utvecklingen och förflyttningen mot strategins mål för ökad kunskap och lärande.

I årets rapport återfinns:

- sammanfattande fakta om utveckling i Västra Götaland med koppling till RUSens mål och de långsiktiga prioriteringarna
- exempel på genomförandet av de tvärsektoriella kraftsamlingarna och de långsiktiga prioriteringarna.

Detta dokument är en sammanfattning av en längre rapport som återfinns i sin helhet på www.vgregion.se/VG2030uppfoljning. Där finns även en länk till interaktiva statistiksidor för de långsiktiga prioriteringarna och kraftsamling fullföljda studier.

Andra relevanta underlag kommer också att läggas ut löpande på hemsidan.

” Vi som varit med och tagit fram strategin och ska bidra till att den genomförs är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har alla olika ansvar, resurser och kunskaper, och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande. ”

Från Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Genomförande 2022

Vägen mot målet

Året har präglats av flera oroshärdar främst med kriget i Ukraina, som bidragit till svårt säkerpolitiskt och ekonomiskt läge. Även återhämtning av pandemin pågår inom vissa områden. De externa faktorerna påverkar vägen mot målet.

Regionalt utvecklingsarbete är långsiktigt och strategiskt och bygger på samverkan. Olika kunskapsunderlag bidrar till genomförandet, till exempel rapporten från det oberoende forskarrådet för Västra Götalands klimatomställning med fokus på transporter.

Att intresset är stort för att skapa en gemensam kraft visar bland annat deltagandet i Framtid Västra Götaland. I januari deltog 500 personer (digitalt). Konferensen hade då fokus på kompetens för omställning och konkurrenskraft. Framtid Västra Götaland i december hade fokus på klimatomställning för hållbar konkurrenskraft. Då deltog 350 personer på plats och 180 som digitalt.

Fyra tvärsektoriella kraftsamlingar

En kraftsamling innebär att extra fokus läggs på ökad samverkan och samordning av utvecklingsarbete inom området med målet att accelerera takten och nå en ökad genomförandekraft i omställningen.

Kraftsamlingarna för de första fyra åren är:

- Fullföljda studier
- Digitalisering
- Elektrifiering
- Cirkulära affärsmodeller

Fullföljda studier

Att åstadkomma stegförflyttningar är komplext och kräver både prioriteringar och satsningar inom aktörers eget ansvarsområde men även samverkan mellan aktörer.

För att nå ut geografiskt har under året fyra delregionala kunskapsnoder för Fullföljda studier startat upp. De har genomfört kartläggningar om bland annat problematisk frånvaro, bidragit med kunskapshöjande aktiviteter och supportat i projekt/utvecklingsarbete. De arbetar genom delregionala tvärsektoriella styrgrupper och i samverkan med etablerade nätverk som till exempel vårdssamverkan, socialtjänstnätverk, skolchefsnätverk och elevhälsonätverk.

En sänkt åldersgräns till 13 år inom ESF möjliggör satsningar inom Fullföljda studier. I Göteborgsregionen har två ESF-projekt beviljats. Fler ansökningar har tagits fram, till exempel i Skaraborg med fokus på samverkan mellan skola och arbetslivet.

Organisationer inom det civila samhället är viktiga för att de når barn och unga kring till exempel aktiv fritid. Här upplevs dock fortfarande finnas en potential för ökat deltagande och därför kommer Kraftsamlingen ha särskilt fokus på civil samhället och näringslivets engagemang under 2023.

Exempel på satsningar inom området

- 13 pågående sociala investeringsprojekt (SIM) samt beslut om fem nya har fattats av Västra Götalandsregionen. Projekten berör förebyggande insatser för att förbättra förutsättningarna för barn och unga. Områden som berörs handlar till exempel om psykisk hälsa samt föräldrar som resurs.
- I Det goda livet i Dalsland 2021-2025 ingår en särskild satsning på fullföljda studier med fokus på *Skottlandsmetoden* som betonar vikten av att involvera berörda parter inklusive närstående.
- Olika insatser för läs- och språkutveckling genomförs, till exempel Språktåget med material för barn 0-6 år och Sommarboken loven runt som bland annat vill nå unga som vanligtvis inte besöker bibliotek eller läser och skriver på fritiden.
- Med fokus på Motivation & Framtidstro genomförs bland annat i Göteborgsregionen en fokusgrupp för problematisk skolfrånvaro som samlade personal i samtliga kommuner i GR-området för kunskapspåfyllnad, erfarenhetsutbyte och samverkan.

Digitalisering

Arbetet har fortsatt med att växla upp det som pågår och verka för en ökad genomförandekraft. Digitaliseringsrådet är styrgrupp för flera projekt och förstudier vilket leder till en ökad samordning och synergi. Under året har dialog pågått kring att stärka kommunalförbundens arbete med digitalisering. Detta är ett långsiktigt arbete som kommer fortsätta under 2023.

Det finns utmaningar i den offentliga sektorns utveckling för fler värdeskapande digitala tjänster för invånare som handlar både om budget och kompetens. Öppna och delade data är en hävstångspunkt för digital innovation i offentlig sektor och utvecklingen av AI. Flera insatser pågår kopplat till detta.

Ett minskat digital utanförskap och ökad medie- och informationskunnighet är viktigt. En studie genomfördes under året med fokus på digitalisering hos föreningar och eras medlemmars digitala förmåga. Resultatet visade behov av stöttning i föreningar med till exempel en hög andel äldre.

För att skapa innovation och effektivitet hos små- och medelstora företag satsas både på att integrera digitalisering i befintliga näringslivsprojekt, men även specifika insatser som Digiresan 2.0.

Exempel på satsningar inom området

- 33 kommuner och Västra Götalandsregionen deltar i en nationell dataverkstad med fokus på öppna och delade data. Mariestad, Töreboda och Gullspång fick Digitaliseringsrådets pris "Årets digitaliseringsinitiativ 2022".
- Utbyggnad av fiber och till samhällsmaster vilket innebär att fler platser i länet nu har uppkoppling. Detta är en förutsättning för digitalisering.
- Digiresan 2.0 stöttar ett 40-tal företag i sin gröna och digitala omställningen. Fokus är att fler SMF effektiviserar sin verksamhet med hjälp av digitalisering. Vid årsskiftet hade 23 analyser genomförts.
- 150 föreningar har stöttats med digitalisering inklusive teknik. Likaså har tolv kommuner fått stöd till förstudier för att starta upp ett Digidelcenter.
- En studie har genomförts om behoven i näringslivet. Intervjuade företag lyfte bland annat upp behov av teknisk specialistkompetens i kombination med domänkompetens. Studien ligger till grund för kommande insatser med fokus på omställning av arbetskraften inom både bredd och spets.

Elektrifiering

Elektrifieringen är en övergripande samhällstrend och vår förmåga att hantera de utmaningar som finns kommer påverka utfall av ekonomisk utveckling och omställningstakt. En dimension som varit viktig historiskt men som på kort tid fått ny aktualitet är energisäkerhet, det vill säga länders och regioners förmåga att försörja sig med el. Den regionala rollen och rådigheten varierar.

Elektrifiering, främst med inriktning på transporter, är sedan lång tid prioriterat. Under året har arbete accelererat i och med att industrin börjar förbereda sig för teknologiskiftet. Som respons på den pågående strukturomvandlingen har bland annat ett femårigt program för utbildning och utveckling inom batterier och elektrifiering tagits fram.

Det är ett stort fokus på regional elnätscapacitet. Det snabbt växande elbehovet ställer stora krav på utbyggnad av elnäten på nationell, regional och lokal nivå. Det finns även behov av utbyggd kapacitet för överföring mellan länder. För att accelerera elnätsutbyggnaden i Västra Götaland tillkom samverkansarenan ACCEL. Detta behöver dock kompletteras med en kraftig ökning av elproduktion.

Exempel på satsningar inom området

- 194 publika laddplatser (semisnabba) för lätta fordon, två laddplatser för tunga fordon, två laddare för Västtrafiks fartyg, 424 laddboxar för cykel har finansierats under året.
- Testbädden Electricity används för att öka andelen fordon som drivs på el i trafiken. Satsningen möjliggör för eldrivna bussar att köra i verklig trafik vilket i sin tur bidrar till utveckling, test och verifiering av nya produkter och tjänster.
- Ett nytt forskningscenter för energilagring och balansering har startat. I syfte att bidra dels till behovet att utveckla det regionala elsystemet, dels till Västra Götalands utveckling som batteriregion.
- ACCEL med fokus elnätutbyggnaden i Västra Götaland genomförde en uppstartskonferens under hösten. Det var VGR, Länsstyrelsen tillsammans med Svenska kraftnät som ansvarade för konferensen.
- Stöd till kommuner och kommunalförbund att planera för elnätsfrågor eller förnybar elproduktion initierades under året i syfte att påskynda sin elektrifieringsresa.

Cirkulära affärsmodeller

För att nå resultat under kraftsamlingen krävs att fler aktörer i Västra Götaland breddar och fördjupar sin kompetens inom cirkulära affärsmodeller. Fokus ligger på att planera och designa för cirkularitet redan från början.

Fokus har varit på materialintensiva branscher och materialflöden såsom textil, plast, interiör och bygg. Flera olika satsningar är här uppstartade. För att lyckas behöver dock bransch- och materialgemensamma lösningar för återvinning och uppgradering komma på plats. Här återstår att få till en samverkan för att få till och etablera de systemlösningar som behövs och även kunna påverka den nationella eller europeisk nivå.

Satsningar som ökar kompetensen är central för genomförandet. Därför har fokus varit på att öka kompetensen inom innovationssystemet så att fler företag får stöttning och hjälp. En förstudie har genomförts och en mer omfattande utbildning av affärs- och innovationscoacher kommer genomföras under 2023.

För att lyckas behöver även konsumtionsbeteendet förändras. Här är också den offentliga sektorn central och kan bidra till en hållbar konsumtion och livsstil utifrån dess efterfrågan på produkter. Steg har här tagits i form av att fler kommuner nu arbetar med återbruk och cirkulering av möbler.

Exempel på satsningar inom området

- Textile Movement som är en gemensam plattform för cirkulär omställning för textilbranschen har etablerats. Satsningen möjliggör för företag att få en ökad kunskap och därmed goda förutsättningar till en resurseffektiv konkurrenskraft.
- Cirkulära byggprodukter av plats har startat upp med fokus på att undersöka om produkter går att återanvända eller om materialet går att återvinna.
- En förstudie för cirkulär och hållbar omställning i inredningsbranschen har resulterat i Interior Innovation Center – en nationell plattform med bas i Västra Götaland.
- Byggutmaning återbruk har arrangerats och elva stora aktörer i Västsverige deltog. Det handlar om att gemensamt påverka den nationella nivån för att undanröja de hinder som finns i lagstiftning och regelverk.
- Västra Götalandsregionen har etablerat Åter i Bruk som är en ny intern återbruksverksamhet som ska bidra till ett cirkulärt möbelflöde inom VGR.

Fyra långsiktiga prioriteringar

De långsiktiga prioriteringarna är de fyra viktigaste områdena där samverkan och gemensamma insatser behövs för att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle:

- Stärka innovationskraften
- Bygga kompetens
- Öka inkludering
- Knyta samman Västra Götaland

Stärka innovationskraften

Inom området pågår flera långsiktiga satsningar som bedöms bidra till att stärka innovationskraften i Västra Götaland. Den omställning som krävs förväntas generera nya affärsmodeller och skapar robusthet i Västra Götaland, men övergången är inte sömlös och påverkar stora delar av värdekedjorna som de ser ut idag. Det innebär att många satsningar även har bäring på områdena för kraftsamlingarna elektrifiering, digitalisering och cirkulära affärsmodeller. Det är många aktörer som är viktiga för genomförandet, till exempel Science parks.

Klicka för att gå direkt till statistikavsnitt

Exempel på satsningar inom området

- Stor fokus på att bidra till nya eller förbättrade lösningar för hur samhället och industrin kan ställa och minska sina klimatavtryck:
 - Stöd till utbildning och utveckling inom batterier och elektrifiering.
 - Testa eldrivna bussar i verklig trafik som i sin tur bidrar till utveckling, test och verifiering av nya produkter och tjänster.
 - Satsning på cirkulära byggprodukter av plast.
- Under året har en teknisk plattform och kompetens vid Chalmers skapats för att produktutveckla gröna proteiner där ledande livsmedelsproducenter ska samverka kring kunskapsuppbyggnad.
- Inom ramen för Klimat 2030 och kommunernas klimatlöften har 426 löften beslutats om varav 219 har realiserats vilket beräknas bidra till utsläppsminskningar på drygt 44 700 ton koldioxidekvivalenter.
- Satsningar på företag att ställa om, till exempel möjlighet till att söka digitaliseringscheckar.

- Utbildningscentrum för industriell omställning kopplat till transportsektorns elektrifiering syftar till att underlätta kompetensförsörjningen på såväl kort som lång sikt.
- I samband med kriget i Ukraina genomfördes riktade insatser under året. Till exempel genomfördes jobbmässor på olika teman där arbetssökande, med fokus på de som kommit till Västra Götaland och registrerats enligt massflyktingsdirektivet, matchas mot arbetsgivare som kan erbjuda passande anställningar.
- En avsiktsförklaring mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden har tagits fram som förtydligar ansvaret för kompetenssamverkan och lägger grunden för långsiktig styrning och finansiering av de delregionala kompetensråden. Den slår fast ett åtagande att samarbeta och samverka kring kompetensförsörjningsfrågor.

Öka inkluderingen

Att öka inkluderingen handlar om att skapa förutsättningar för alla individer att kunna vara delaktiga i arbets- och samhällsliv; skillnader i livsvillkor och hälsa ska minska. En grundbult i arbetet är att öka människors tillit till varandra. Många insatser inom prioriteringen har haft fokus på att öka individens anställbarhet och kunskap samt att matcha arbetssökande mot lediga arbeten. Satsningar på barn och ungas psykiska hälsa och möjligheter att klara av skolan är av särskilt stor vikt för inom prioriteringen.

Klicka för att gå direkt till statistikavsnitt

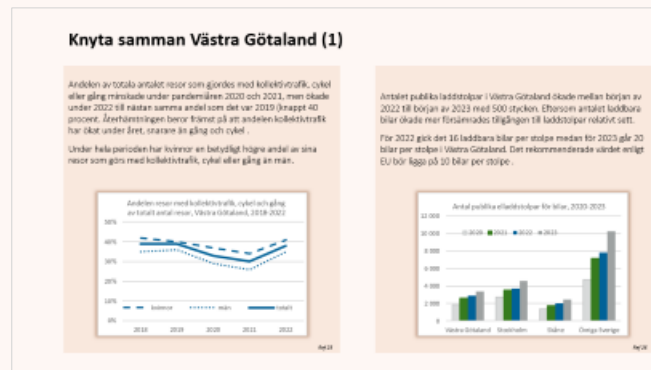
Exempel på satsningar inom området

- Samrådet integration/migration som Länsstyrelsen i Västra Götaland samordnar är ett nätverksforum som möjliggör att strukturella problem och/eller utvecklingsområden hanteras på rätt nivå och av rätt aktör.
- Västra Götalandsregionens program för att få in personer långt från arbetsmarknaden i arbete inom regionens egna förvaltningar och bolag (ViA) har utökats under året. Det gäller geografiskt, antal och typ av förvaltningar som tar emot arbetssökande, samt individer som fått arbete.
- För att minska digitalt utanförskap hos invånarna har inneburit att kommuner kan ansöka om stöd för att skapa så kallade Digidelcenter.
- För att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Samarbetar Västra Götalandsregionen med kommunernas folkhälsostrategier via Folkhälsonätverket.

Knyta samman Västra Götaland

En förhållandevis stor del av genomförandet av prioriteringen Knyta samman Västra Götaland sker inom befintliga planer, program och strategier som utarbetats i samråd med kommuner, kommunalförbund och andra intressenter. Det gäller till exempel Trafikförsörjningsprogram och infrastrukturplaner.

Klicka för att gå direkt till statistikavsnitt

Exempel på satsningar inom området

- Trafikförsörjningsprogrammet – Hållbara resor i Västra Götaland 2021-2025. Återhämtningen efter Covid-19-pandemin har gått över förväntan vad gäller de flesta indikatorerna.
- En gemensam samverkansarena för mobilitet och tillgänglighet i glesare geografier har startats upp efter initiativ från Boråsregionen, Fyrbodal och Skaraborgs kommunalförbund. Ambitionen i arenan är att samordna olika pågående projekt med fokus mobilitet och tillgänglighet för mindre tätorter och landsbygder.
- Ett testkoncept där cykel och kollektivtrafik integreras på ett tydligare sätt kommer prövas på ett antal orter under 2023-2024. Projektet syftar till att skapa bättre möjligheter för ett ökat hållbar resande i olika delar av länet utifrån de olika geografiska förutsättningarna.
- Fiberutbyggnaden har kommit så långt att det inte finns många större områden utan etablerade bredbandsnät kvar ens på landsbygden.
- 21 butiker erhöll driftstöd för att säkerställa tillgången till dagligvaror.

Fakta och statistik

Strategins mål

Strategins mål pekar ut riktningen fram till 2030 och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

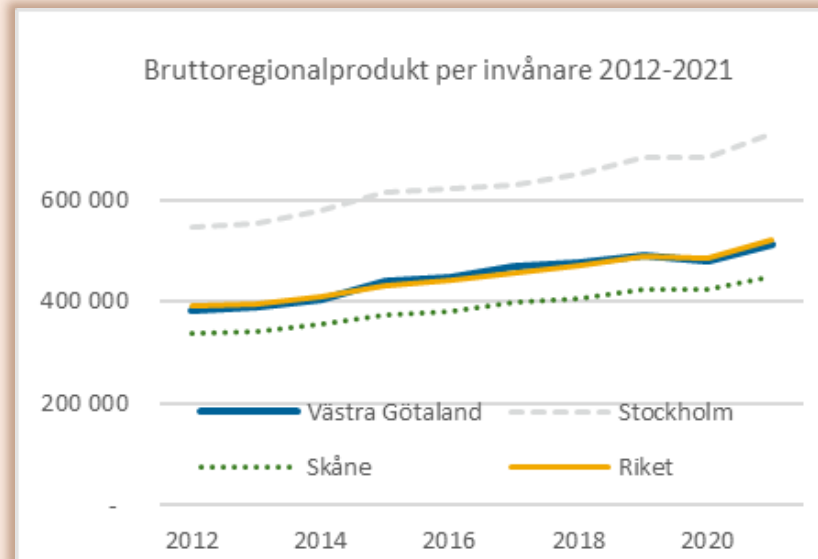
Ett Västra Götaland som ställer om är

- robust och sammanhållet
- jämlikt och öppet
- fossiloberoende och cirkulärt

Robust och sammanhållet (1)

Västra Götaland har under lång tid haft en ekonomisk utveckling som är ungefär som i riket som i helhet. Bruttoregionalprodukten (BRP) per invånare är högre i Västra Götaland än i Skåne, men lägre än i Stockholm.

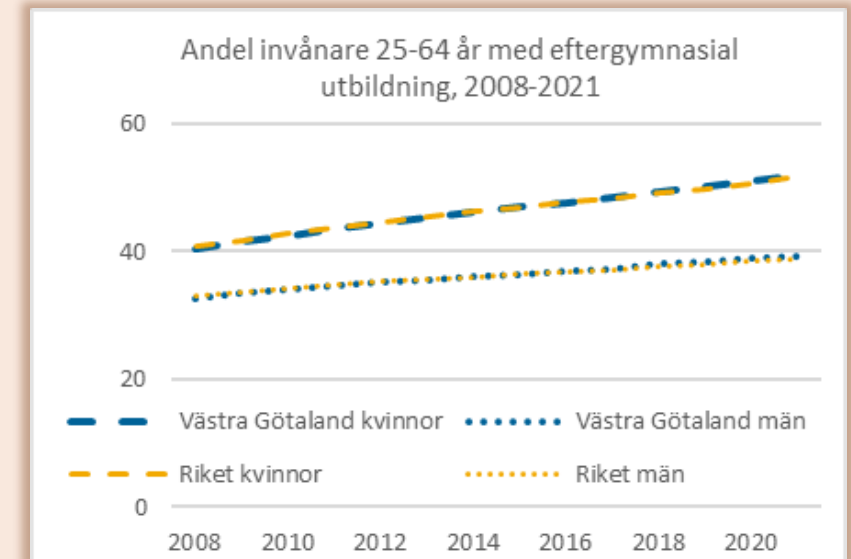
Under 2021 ökade BRP igen efter en nedgång under 2020, både i absoluta tal samt relativt antal invånare, i samtliga storstadslän samt riket som helhet. BRP-beräkningar för 2022 finns inte tillgängliga än, men BNP i Sverige ökade med 2,4 procent under 2022 jämfört med 2021. Dock minskade BNP under fjärde kvartalet 2022 med 0,2 procent jämfört med tredje kvartalet och prognoser för 2023 pekar på sämre tider och förväntad minskning av BNP under året.

Ref 1

Andel invånare i Västra Götaland med eftergymnasial utbildning fortsätter att öka, men andelen ökar snabbare för kvinnor än för män, vilket ökar på könsskillnaderna.

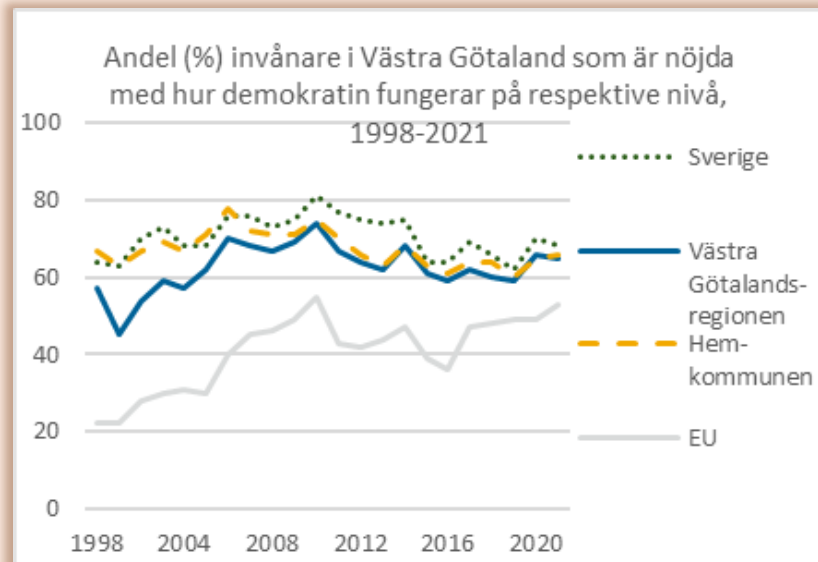
År 2021 var drygt hälften av alla kvinnor mellan 25-64 år i Västra Götaland eftergymnasialt utbildade medan motsvarande andel för män är knappt 40 procent. Män har framför allt fler med gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå, men även fler som enbart är grundskoleutbildade.

Ref 2

Robust och sammanhållet (2)

Demokratin i Västra Götaland mår i huvudsak väl. Jämfört med läget runt millennieskiftet är betydligt fler nu intresserade av politik, anser att de kan påverka politiken och är nöjda med demokratin. Det senare gäller särskilt synen på Västra Götalandsregionen och EU.

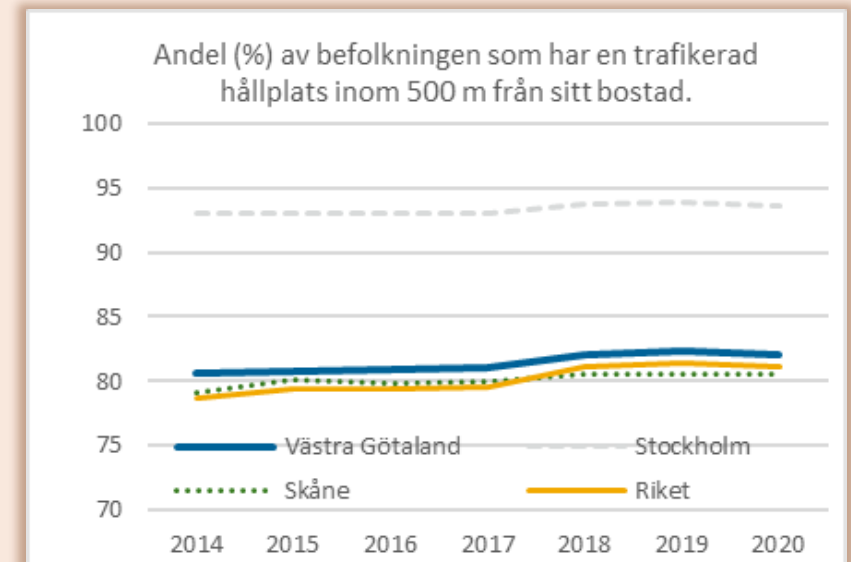

Ref 3

Andelen av befolkningen som har en trafikerade hållplats* inom 500 m från sin bostad ökade långsamt från 2014 men mellan 2019 och 2020 avstannade ökningen.

År 2020 var andelen 82 procent i Västra Götaland vilket är ungefär lika stor andel som i Skåne och Sverige i genomsnitt, men betydligt lägre än andelen i Stockholm.

* Med trafikerad hållplats avses hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00.

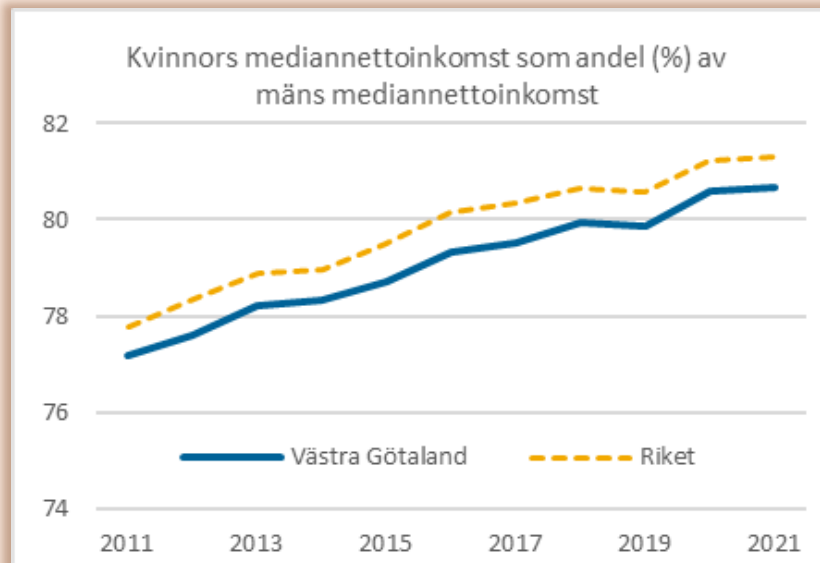

Ref 4

Jämlikt och öppet (1)

Kvinnors har alltså betydligt lägre inkomster än män, även om skillnaderna har minskat över åren. År 2021 hade kvinnor i genomsnitt cirka 80 procent av vad männen hade i inkomst. Skillnaderna förklaras till viss del av att kvinnor förvärvsarbetar i lägre utsträckning och jobbar mer deltid, bland annat för att kvinnor tar större ansvar vid småbarnsåren.

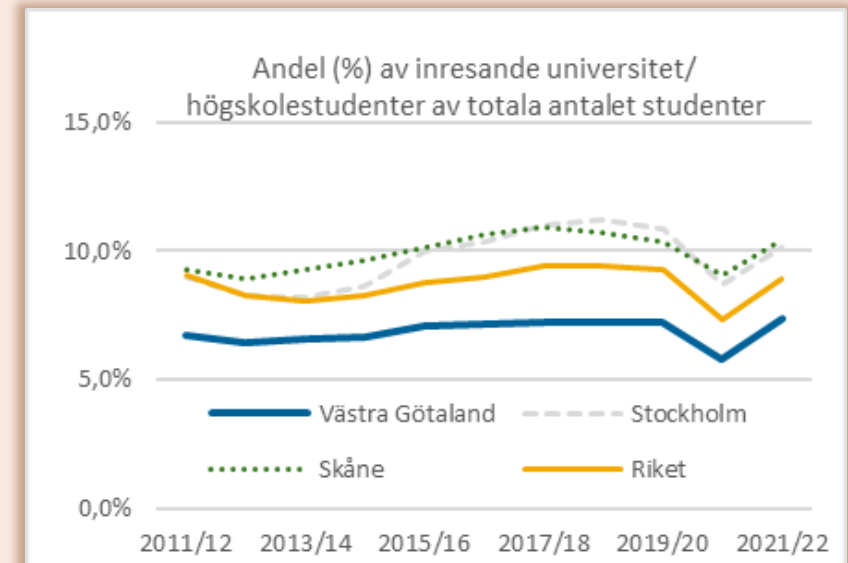
Löneskillnaderna mellan män och kvinnor är inte lika stora som inkomstskillnaderna, för 2021 var kvinnors genomsnittslön 90,1 procent av männens. Löneskillnaderna förklaras till största del av löneskillnader mellan olika yrkesgrupper. Tar man hänsyn till skillnader i yrkesval, deltidsarbete mm tas återstår cirka 5 procents löneskillnader som inte kan förklaras av statistiska variabler.

Ref 5

Både antalet och andelen utländska studenter i Västra Götaland ökade igen under läsåret 2021/2022 efter en nedgång under pandemin. Andelen var 7,4 procent under 2021/2022 vilket är ungefär samma som 2019/2020.

Andelen (och antalet) utländska studenter har under hela perioden varit lägre i Västra Götaland än i övriga storstadslän.

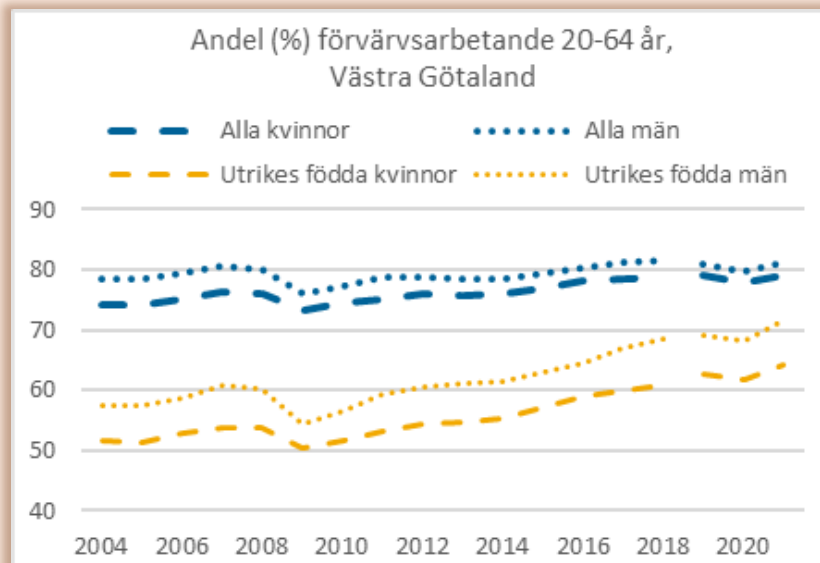

Ref 6

Jämlikt och öppet (2)

Förvärvsfrekvensen för utrikes födda är lägre än den genomsnittliga förvärvsfrekvensen i Västra Götaland. Den har dock ökat kraftigt under de senaste 10 åren, så skillnaden har minskat. Skillnaden i förvärvsgrad mellan kvinnor och män har också minskat under de senaste åren och var år 2021 cirka två procentenheter.

Könsskillnaderna för utrikes födda har dock inte minskat över åren och är även betydligt större (7 procentenheter) än för kvinnor och män totalt. År 2021 förvärvsarbetade 64 procent av de utrikes födda kvinnorna, medan motsvarande värde för utrikes födda män var 72 procent.

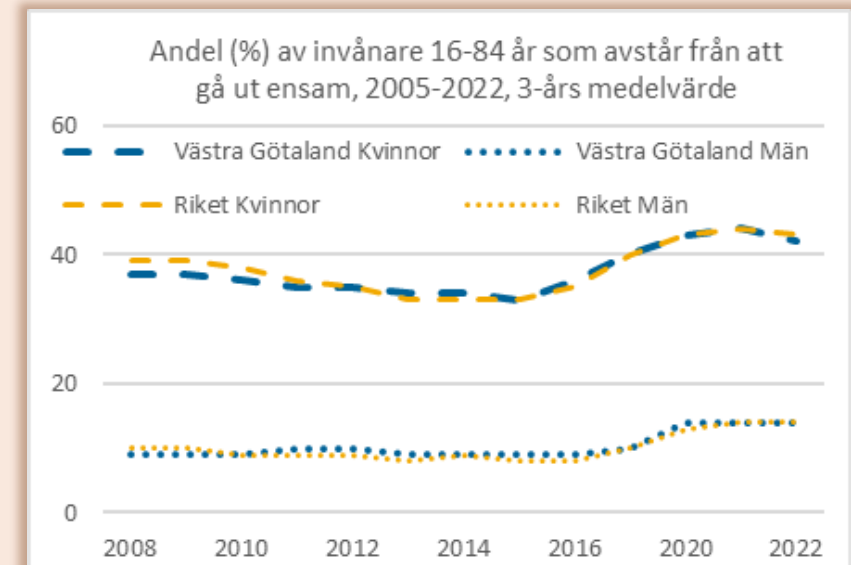

Ref 7

Eftersom definitionen av förvärvsarbete i RAMS-statistiken förändrades mellan 2018 och 2019 bryts linjen i diagrammet eftersom direkta jämförelser mellan de åren är svåra att göra.

De senaste åren har andelen invånare som ofta eller ibland avstår från att gå ut ensamma av rädsla för att bli överfallna eller dylikt ökat i både Västra Götaland och riket som helhet. Dock minskade andelen något för kvinnor i sista mätningen.

Andelen kvinnor som känner sig otrygga att gå ut är nu cirka 42 procent i Västra Götaland, vilket är mer än tre gånger högre än andelen män som är 14 procent.

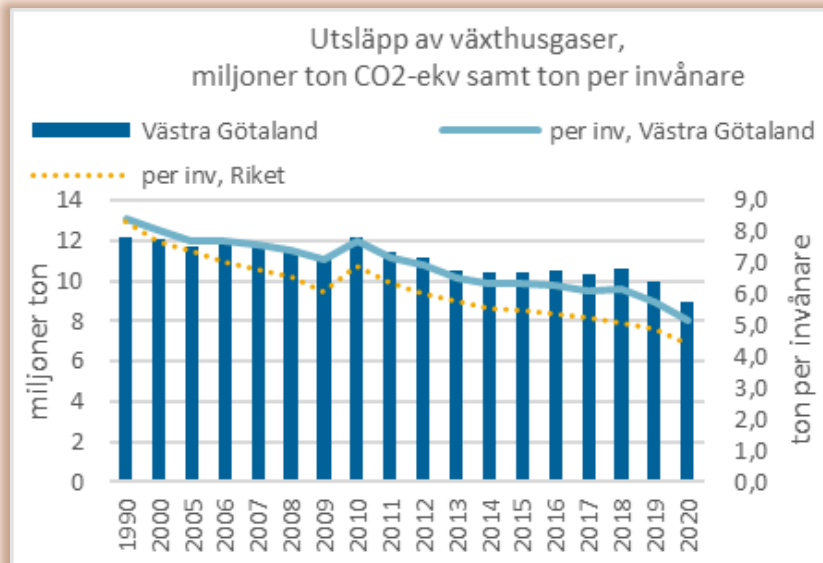

Ref 8

Fossiloberoende och cirkulärt (1)

Utsläppen av växthusgaser minskade mellan 2019 och 2020, både i total mängd och fördelat per invånare. Minskningstakten är dock för låg och ska Västra Götalands klimatmål för 2030 nås, behöver utsläppen av växthusgaser under den kvarstående perioden minska kraftfullt. I särklass störst utsläpp kommer från industrisektorn, drygt 40 procent (varav utsläppen från några få stora industrianläggningar dominerar). En annan stor sektor är transportsektorn som står för lite knappt 30 procent av utsläppen.

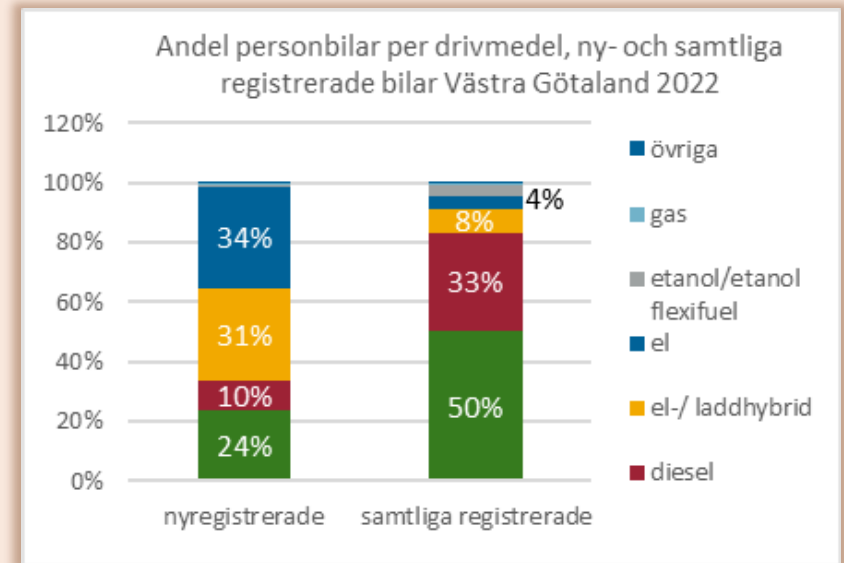
Den relativt stora minskning som var under 2020 bedöms till stora delar bero på pandemieffekter och nationella mätningar tyder på att siffrorna för 2021 kommer visa på en ökning relativt 2020.

Ref 9

Av nya personbilar som registrerades under 2022 var drygt 60 procent el- eller elhybridbilar. Det är framför allt de senaste åren som el- och elhybridbilar blivit en betydande andel av nybilsinköpen, så totalt sett av alla registrerade bilar i Västra Götaland utgör de bara 12 procent. Drygt 80 procent av personbilarna i Västra Götaland drivs på bensin eller diesel.

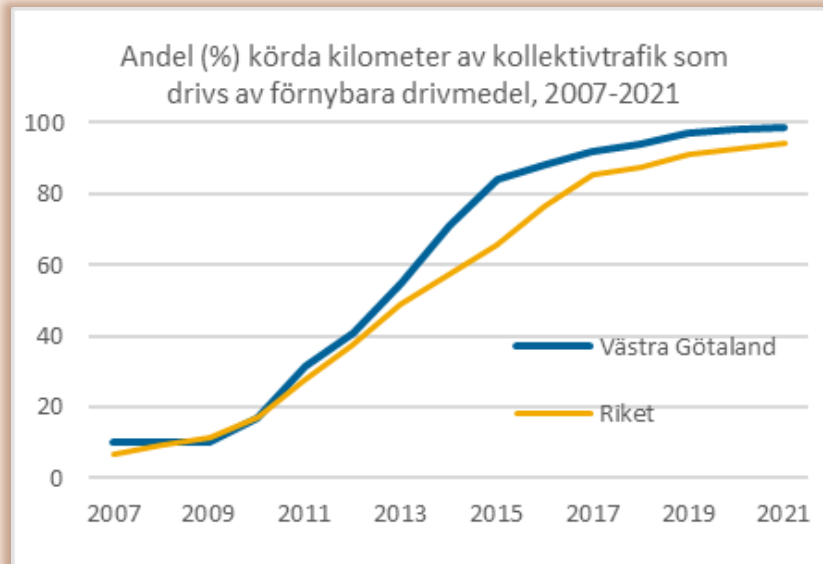
Bland lastbilar är det ännu högre andel som drivs med bensin och diesel, hela 96 procent. El har dock passerat gas som tredje största drivmedlet för lastbilar och cirka 2 procent av alla registrerade lastbilar drivs med el.

Ref 10

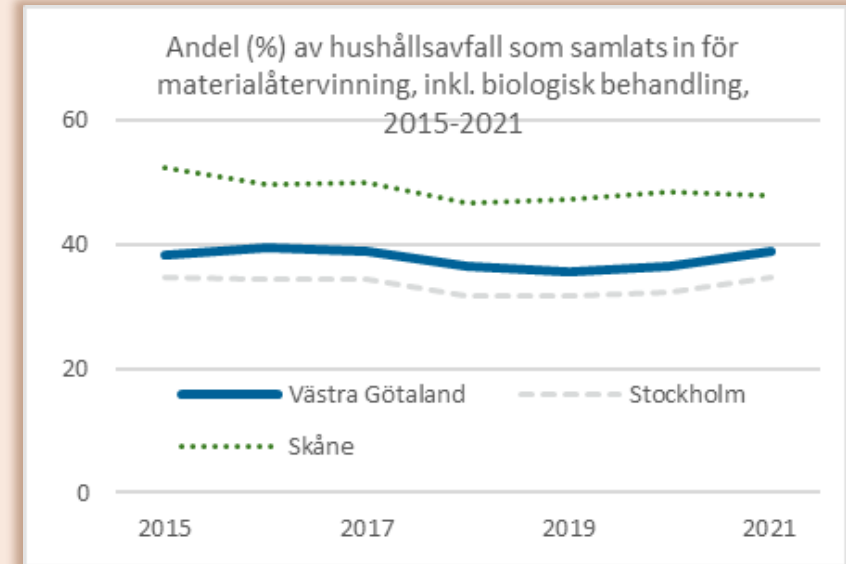
Fossiloberoende och cirkulärt (2)

Utbytet av bensin/dieseldrivna fordon mot fordon som drivs av helt förnybara drivmedel inom kollektivtrafiken har gått fort under de senaste 15 åren. År 2007 kördes cirka en tiondel av alla km av fordon med förnybara drivmedel inom kollektivtrafiken, nu är andelen nära 100 procent i Västra Götaland. Det är framförallt delar av båttrafiken som fortfarande går på diesel.

Ref 11

Knappt 40 procent av hushållsavfallet som samlas in i Västra Götaland används för materialåtervinning. Andelen har tyvärr inte ökat de senaste åren, utan varit runt 40 procent hela tiden. I Skåne är andelen ungefär 50 procent, medan den i Stockholm ligger lite under Västra Götalandssnittet.

Ref 12

Fyra långsiktiga prioriteringar

De långsiktiga prioriteringarna är de fyra viktigaste områdena där samverkan och gemensamma insatser behövs för att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle:

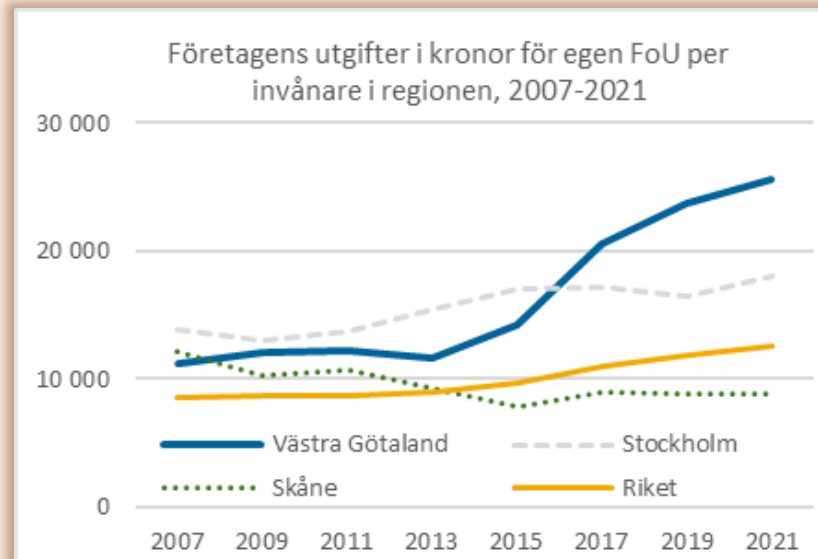
- Stärka innovationskraften
- Bygga kompetens
- Öka inkluderingen
- Knyta samman Västra Götaland

Stärka innovationskraften (1)

Sverige rankas som det mest innovativa landet i EU och Västsverige* och som en av de mest innovativa regionerna i EU, enligt EU:s senaste mätning av innovationsförmåga i Europas regioner.

I Västra Götaland lägger företagen mycket pengar på forskning och utveckling (FoU) jämfört med företag i de andra storstadsregionerna och riket som helhet. Summan (relaterat till antalet invånare i regionen) har också mer än dubblats sedan 2013. Det är framför allt ett antal storföretag som ligger bakom de stora summorna som satsas i Västra Götaland.

Företagens FoU-utgifter står för 83 procent av totala FoU-utgifter i Västra Götaland, akademien 14 procent och offentlig sektor för 3 procent.

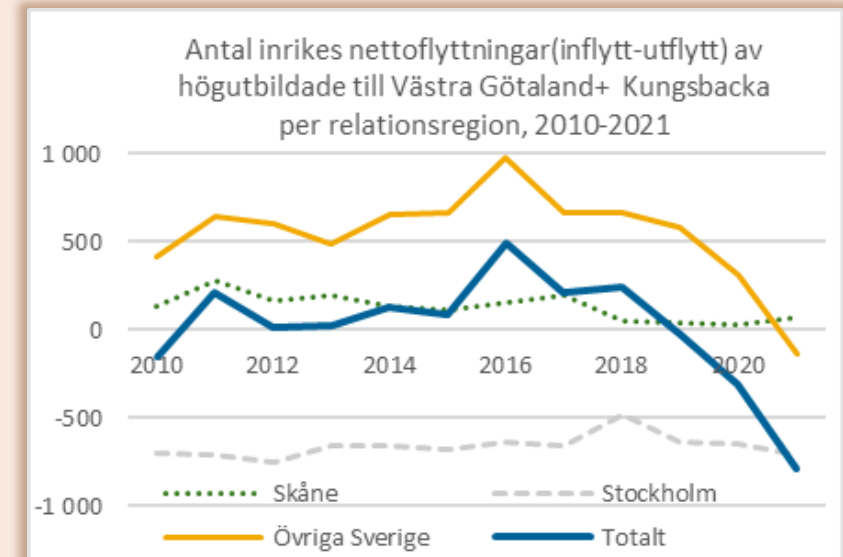

*Västsverige består av Västra Götaland och Halland

Ref 13

Under 2021 flyttade nästan 800 fler högutbildade* personer från Västra Götaland och Kungsbacka till resten av Sverige än som flyttade i omvänd riktning. Det skiljer sig markant från åren innan pandemin, då inrikes flyttnettot av högutbildade snarare varit lite positivt. Det berodde framför allt på att tillskottet av högutbildade som brukar komma från Sverige, exklusive Skåne och Stockholm, var betydligt mindre än vanligt och t.o.m. negativt under 2021. Vanligtvis brukar det överskottet väga upp det negativa inrikes flyttnetto av högutbildade som Västra Götaland har till Stockholmsregionen, vilket det inte gjorde 2020 och 2021.

*Med högutbildad avses personer med minst tre års eftergymnasial utbildning.

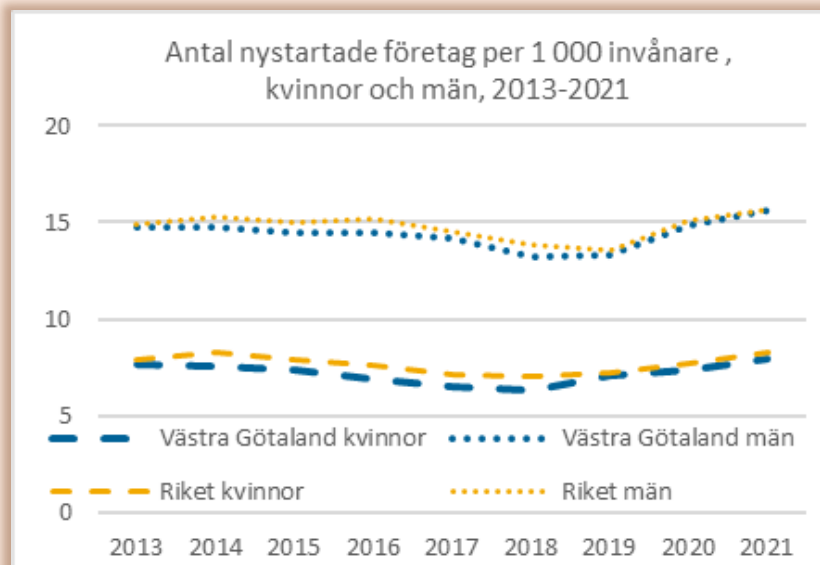

Ref 14

Stärka innovationskraften (2)

Antal nya företag i Västra Götaland som startas av män är ungefär dubbelt så många som antalet som startas av kvinnor. Under 2021 startades 15,6 respektive 7,9 nya företag per 1 000 invånare av män respektive kvinnor. Det var något fler än under åren närmast innan pandemin, men ungefär samma som under perioden 2013-2016.

Nyföretagande har under hela perioden varit något lägre i Västra Götaland än i Sverige i genomsnitt och mycket lägre än nyföretagande i Stockholm.

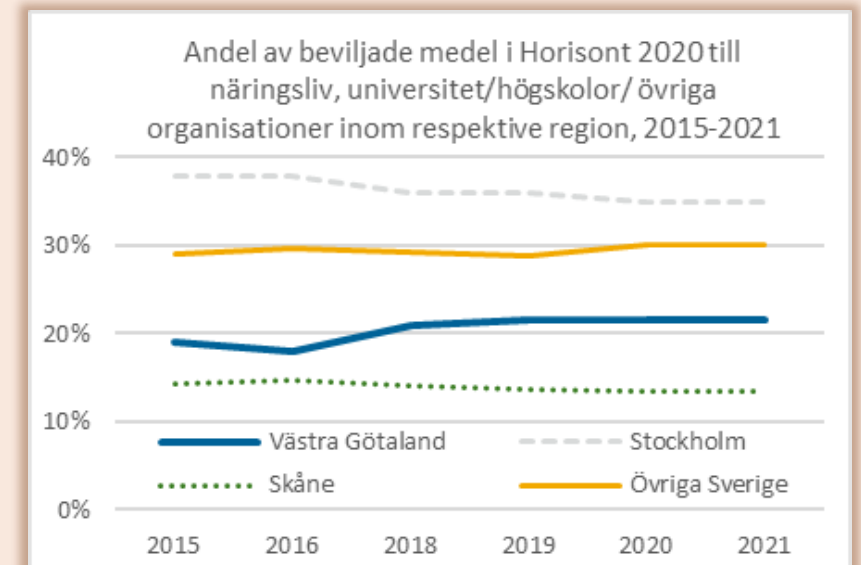

*Jämfört antal invånare i åldrarna 16-64 år

Ref 15

Andelen av beviljade medel från EU:s forskningsprogram Horisont 2020 till organisationer i Västra Götaland av totala medel till Sverige, har ökat något under perioden. År 2021 hade totalt 494 miljoner euro gått till företag, högskolor och andra organisationer i Västra Götaland vilket motsvarar 22 procent av de drygt 2,3 miljarder som Sverige fått inom programmet.

Sveriges andel av totalt beviljade medel inom EU har under perioden varit ganska konstant, runt 3.4-3,5 procent.

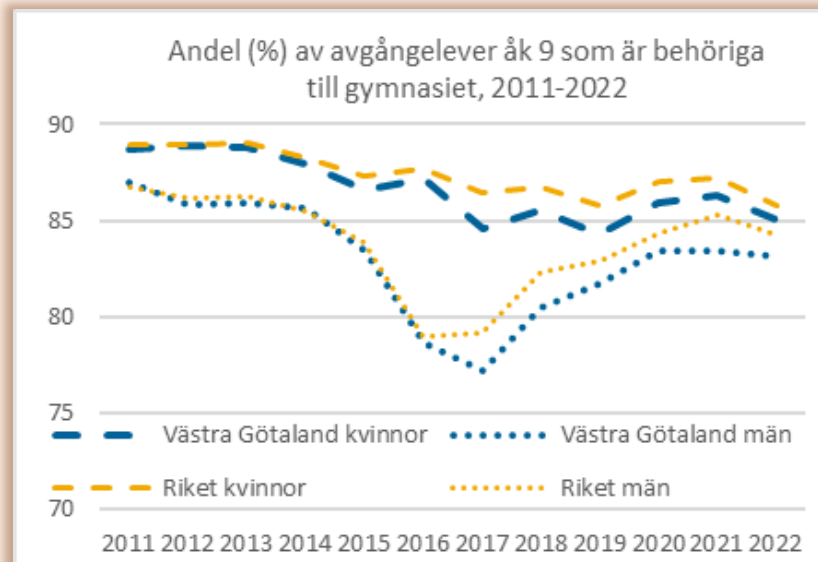

Ref 16

Bygga kompetens (1)

Fler flickor än pojkar lämnar grundskolan med gymnasiebehörighet, 2022 var andelen behöriga flickor 85,1 procent medan andel pojkar var 83,1 procent. Både andelen behöriga flickor och pojkar i Västra Götaland är lite lägre än Sverige-genomsnittet för respektive kön.

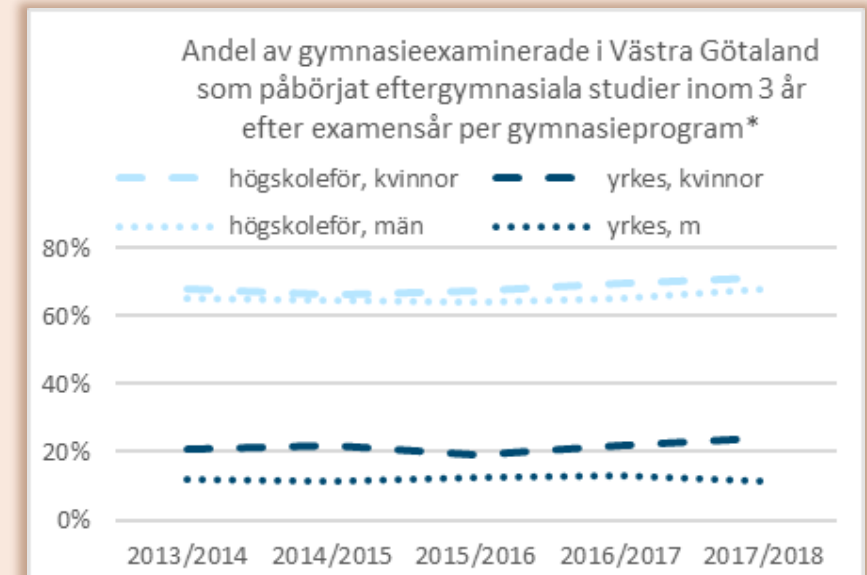
Trenden för andelen behöriga var under flera år efter 2011 negativ, men vände efter 2017 och andelen behöriga började öka igen. Dock minskade andelen något igen mellan 2021 och 2022 och andelen behöriga är fortfarande 3-4 procentenheter lägre 2022 än vad den var för 10 år sedan.

Ref 17

Ungefär hälften av alla gymnasieelever i Västra Götaland läser vidare på en eftergymnasial utbildning inom tre år efter sin gymnasieexamen. Av de som läst högskoleförberedande program är andelen 70 procent medan för elever som läst yrkesprogram cirka 16 procent.

En högre andel tjejer än killar läser vidare, det förklaras framför allt av att killar i högre utsträckning än tjejer läser yrkesprogram på gymnasiet. Det är också betydligt större skillnad mellan könen bland de som läst ett yrkesförberedande program på gymnasiet, än bland de som läst högskoleförberedande program. Bland tjejer som läst ett yrkesprogram på gymnasiet läser nästan en fjärdedel vidare, medan motsvarande andel för killar är hälften så stor, d.v.s. en åttondel.

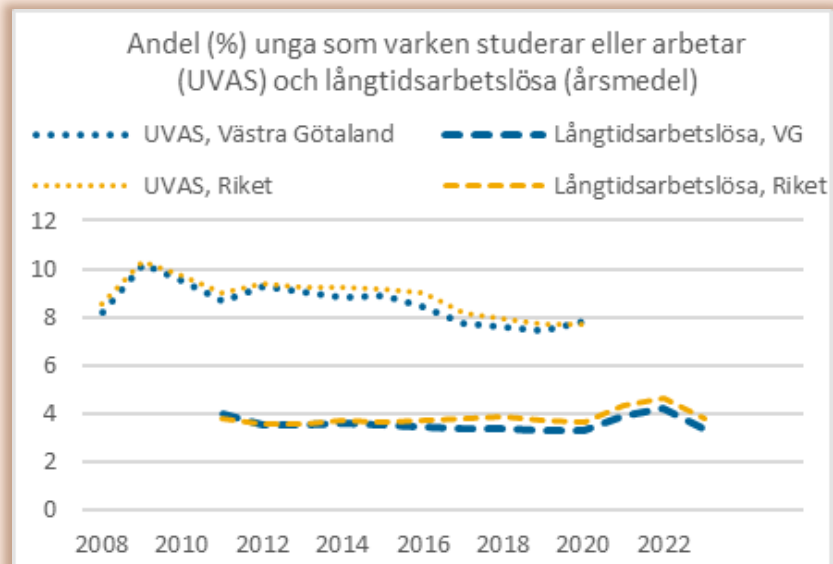
Ref 18

* Gymnasieprogram uppdelat på högskoleförberedande program och yrkesprogram. Årtal är läsår för gymnasieexamen

Bygga kompetens (2)

Andelen unga (17-24 år) som varken studerar eller arbetar har minskat något över tid, dock steg värdet lite under 2020 jämfört med 2019, från 7,5 till 7,8 procent. Andelen i Västra Götaland är ungefär lika stor som andelen i Sverige.

Andelen långtidsarbetslösa i befolkningen hade en något minskade trend under åren 2010-2019 i Västra Götaland, men ökade kraftigt under pandemiåret 2020 och även 2021. Under 2022 började den sjunka igen men är fortfarande något över nivån 2019. Under 2022 hade 3,3 procent av befolkningen i åldrarna 25-64 år arbetslösa längre än 6 månader.

* Arbetslösa längre än 6 månader, åldrar 25-64 år

Ref 19

Ungefär 35 procent av de privata arbetsgivarna i Västra Götaland uppger att man har problem att rekrytera p.g.a. brist på arbetskraft med rätt kompetens, för Sverige är motsvarande siffra 40 procent.

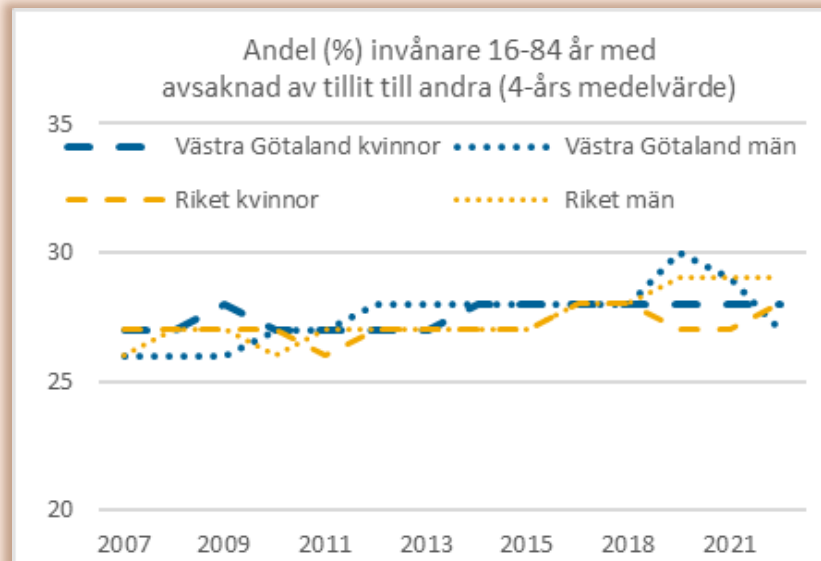
För offentliga arbetsgivare är andelen ännu högre, ungefär 60 procent upplever brist på arbetskraft. Detta är en återgång till ungefär samma grad av upplevd arbetskraftsbrist som var innan pandemin.

Ref 20

Öka inkluderingen (1)

I valet 2022 röstade mellan 80-84 procent av de röstberättigade i Västra Götaland i de tre olika valen . Det är en stor minskning jämfört med valet 2018 då mellan 84-87 procent röstade i de tre olika valen. En förklaring som lyfts fram till det minskade valdeltagandet är de långa köer som uppstod vid flera vallokaler som en följd av de förändringar av systemet för att ta valsedlar som införts. Det är även stora skillnader mellan olika valdistrikt där valdeltagande i ett par valdistrikt var under 40 procent medan valdeltagande i distriktet som ligger högst var 96 procent.

Ungefär 28 procent av invånare i Västra Götaland anser att de allmänhet inte kan lita på andra människor, det är ungefär lika stor andel om för 10 år sedan. De är inte heller någon större skillnad mellan män och kvinnor och Västra Götaland ligger ungefär på samma nivå som övriga Sverige

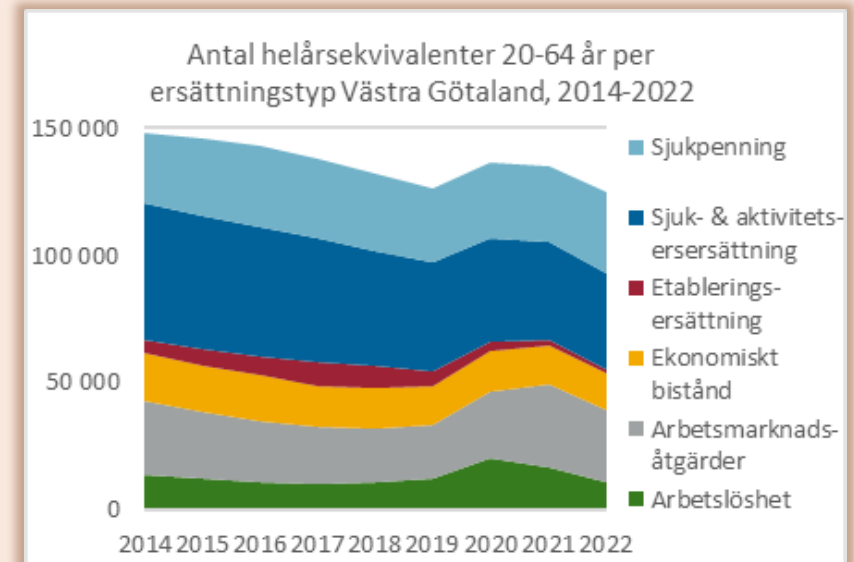

Ref 21

Antal personer (omräknat till helårsekvivalenter*) som försörjdes via olika typer av bidrag** var 2022 cirka 125 000 personer i Västra Götaland. Det är en minskning med ungefär 10 000 personer jämfört med 2020 och 2021, och är därmed tillbaka på ungefär samma nivå som under 2019. Det beror framför allt på en minskning av antalet arbetslösa och personer med arbetsmarknadsåtgärder.

* Helårsekvivalenter är det antal individer som skulle kunna försörjas under ett helt år med full ersättning. Exempelvis blir två personer, som varit heltidsarbetslösa ett halvår var, tillsammans en helårsekvivalent. Årsvärdet är ett medelvärde av antal helårsekvivalenter per månad. För 2022 är värdet medelvärdet av första halvåret

** Med bidrag avses sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning (tidigare kallat förtidspension), ersättning vid arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och etableringsersättning.

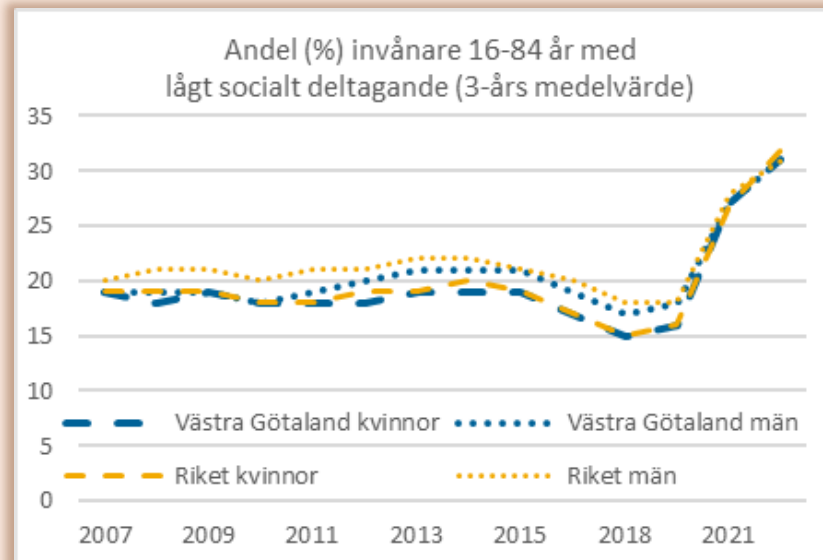
Ref 22

Öka inkluderingen (2)

Innan pandemin var trenden att allt färre invånare hade ett lågt socialt deltagande* ungefär 16 procent av kvinnorna och 18 procent av männen i Västra Götaland. Pandemin förändrade det drastiskt och för 2021 bedöms uppåt hälften av invånarna i Västra Götaland haft ett lågt socialt deltagande. Läget förbättrades dock under 2022, uppskattningsvis cirka 30 procent av invånarna hade ett lågt socialt deltagande**.

* Som lågt socialt deltagande anses vara om man under senaste året endast deltagit i en av 13 listade aktiviteter (så som varit på privat fest, gått på teater eller sporttillställning, varit på religiös sammankomst, etc).

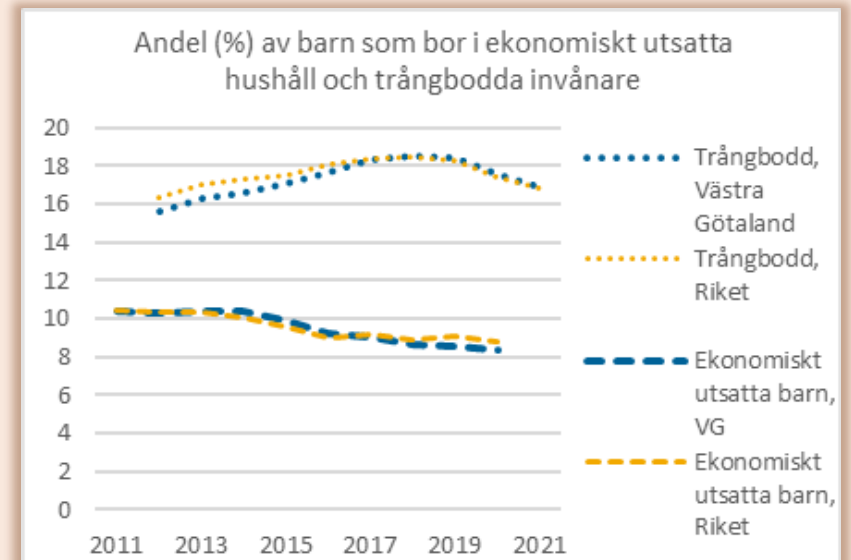
** På länsnivå redovisas endast 3-årsmedelvärden vilket gör att siffrorna för enstaka åren 2021 och 2022 skattas utifrån de nationella siffrorna. För Sverige totalt var andelen för 2021 49 procent och andelen för 2022 29 procent. Undersökningen 2020 gjordes tidigt på året så effekterna av pandemin hade inte hunnit slå igenom.

Ref 23

Andelen av invånare som bor i flerbostadshus som räknas som trångbodda enligt norm 2 (max två personer per rum, kök och vardagsrum undantaget) ökade något under perioden 2012-2019. Under 2020 och 2021 minskade dock andelen något och låg 2021 på 17 procent av befolkningen som bor i flerbostadshus.

Under de senaste 10 åren har andelen barn och unga (0-19 år) som bor i ekonomiskt utsatta hushåll minskat något, från drygt 10 procent 2011 till 8,4 procent 2021. Motsvarande andel i Sverige låg 2020 på ungefär samma nivå som i Västra Götaland.

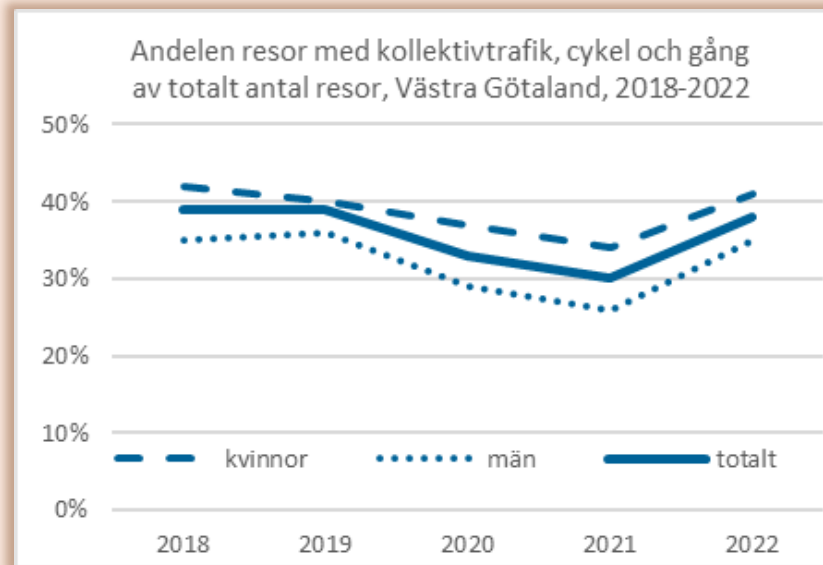

Ref 24

Knyta samman Västra Götaland (1)

Andelen av totala antalet resor som gjordes med kollektivtrafik, cykel eller gång minskade under pandemiåren 2020 och 2021, men ökade under 2022 till nästan samma andel som det var 2019 (knappt 40 procent). Återhämtningen beror främst på att andelen kollektivtrafik har ökat under året, snarare än gång och cykel.

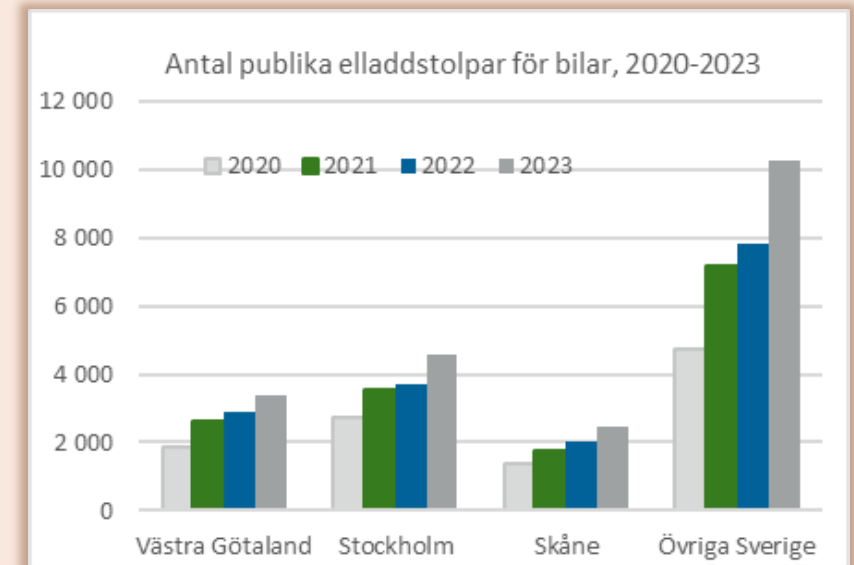
Under hela perioden har kvinnor en betydligt högre andel av sina resor som görs med kollektivtrafik, cykel eller gång än män.

Ref 25

Antalet publika laddstolpar i Västra Götaland ökade mellan början av 2022 till början av 2023 med 500 stycken. Eftersom antalet laddbara bilar ökade mer försämrades tillgången till laddstolpar relativt sett.

För 2022 gick det 16 laddbara bilar per stolpe medan för 2023 går 20 bilar per stolpe i Västra Götaland. Det rekommenderade värdet enligt EU bör ligga på 10 bilar per stolpe.

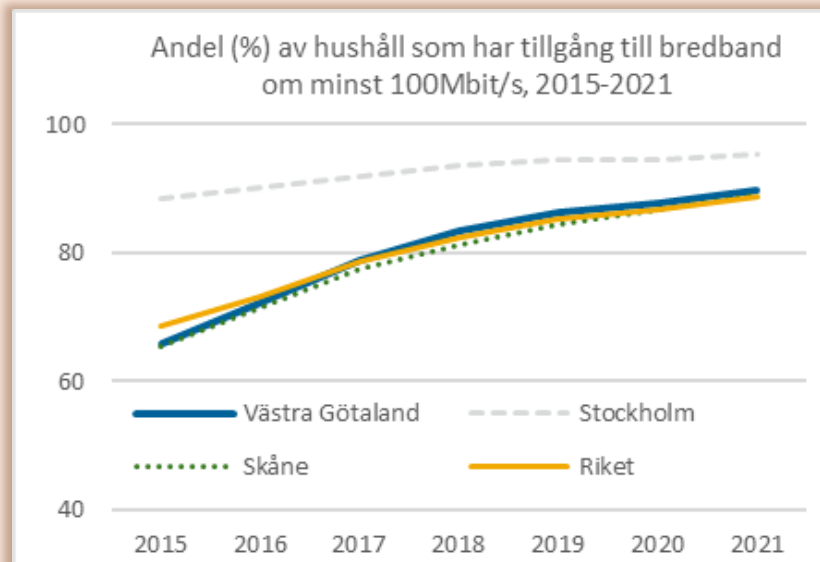

Ref 26

Knyta samman Västra Götaland (2)

Andelen hushåll som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s i Västra Götaland har ökat successivt och är nästan 90 procent år 2021. Det är ungefär lika stor andel som i Skåne och Sverige i genomsnitt men betydligt lägre än Stockholm.

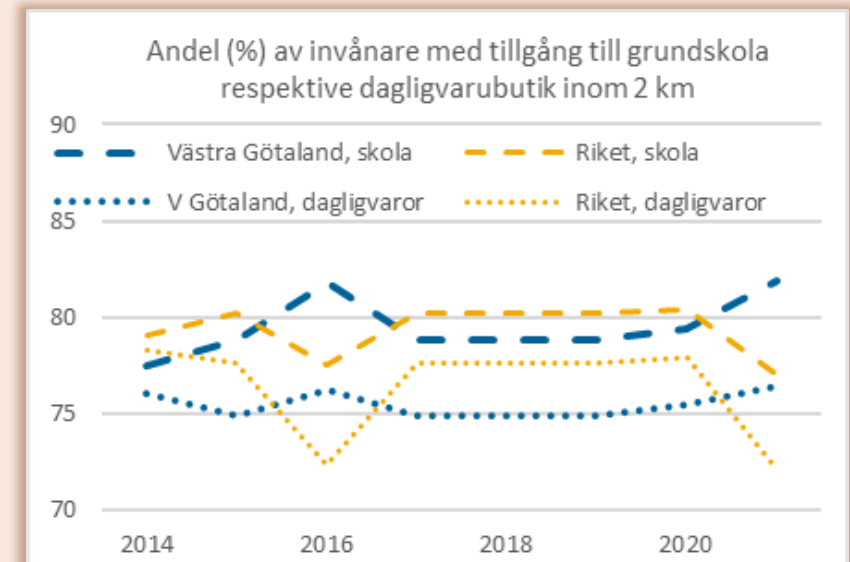
Det är stor skillnad på täckningen mellan hushåll i tätorter och glesbygd. Andelen hushåll i tätorter/småorter i Västra Götaland som har tillgång till 100 Mbit/s är 91 procent medan motsvarande siffra för hushåll i glesbygd är 70 procent.

Ref 27

Tillgängligheten till service är generellt god i Västra Götaland, åtminstone för de som har tillgång till bil och andelen invånare som har nära till dagligvarubutik och skola är lite högre i Västra Götaland än i Sverige i genomsnitt under 2021.

Invånarna är generellt ganska nöjda med servicen inom de flesta områden, undantaget tillgången till bostäder, och blev inom flera vårdrelaterade områden även mer nöjda med samhällets service under 2020 och 2021 jämfört med åren innan. Servicen totalt i Västra Götaland fick under 2020 och 2021 det högsta betyget sedan regionen bildades.

Ref 28

Statistikkällor

1. SCB (via Kolada).
2. SCB (via Kolada).
3. Uppföljning av Vision Västra Götaland, Västsvenska SOM-undersökningen 2021.
4. SCB (via Kolada).
5. (a) Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. <https://www.ifau.se/Press/Forskningssammanfattningar/kvinnor-och-man-pa-arbetsmarknaden/>. (b) Medlingsinstitutet, Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2021. SCB, <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/medelloner-i-sverige/>. SCB (via Kolada).
6. SCB, Universitetskanslerämbetet.
7. SCB (via Kolada).
8. Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor.
9. (a) Västra Götalands klimatomställning- Transporter i fokus, rapport från Forskarråd för Västra Götalands klimatomställning, december 2022.(b) Nationella emissionsdatabasen (via Kolada).
10. Trafikanalys / SCB.
11. Miljö- och fordonsdatabasen Frida. (via Kolada).
12. Avfall Sverige (via Kolada).
13. (a) <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard/eis>. (b) SCB (via Kolada).
14. Västdatabasen, SCB.
15. Tillväxtanalys.
16. Vinnova.
17. SCB/ Skolverket (via Kolada).
18. SCB.
19. (a) SCB (via Kolada). (b) Arbetsförmedlingen (via Kolada).
20. Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2022, Arbetsförmedlingen.
21. (a) Valmyndigheten/SCB. 80,7, 80,4 och 82,3 % valdeltagande i kommun-, region- resp. riksdagsval. (b) Erfarenheter från valen 2022, Valmyndigheten. (c) FHM, Hälsa på lika villkor (via Kolada).
22. SCB.
23. Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor (via Kolada).
24. SCB (via Kolada).
25. (a) Uppföljning 2022 Regionalt trafikförsörjningsprogram i Västra Götaland. (b) Kollektivtrafikbarometern.
26. PowerCircle (via M Sverige).
27. Post- och telestyrelsen (via Kolada).
28. (a) Tillgänglighet till kommersiell och offentlig service 2021. Tillväxtverket. (b) Tillväxtverket/ Pipos (via Kolada). (c) Den västsvenska SOM-undersökningen 2021. Tabellrapport.

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.